

Veres-tag (KÖH 77741): A Csapó-csatornától közvetlenül Ny-ra Árpád-kori kerámia jelezte.

Munkatársak: Tompa György régész, Fábíán László etnográfus (Csengeri Múzeum), Bacskai István, Bocz Péter régésztechnikusok, Karácsony Judit adatrögzítő, Kiss László rajzoló, Mester Andrea gyűjteménykezelő, Szmolár Edit segédrestaurátor, Veszprémi László geodéta.

PINTYE GÁBOR

543. Uraiújfalu, Alájáró-dűlő
(KÖH 76335)

(Vas megye) R

A részletes tanulmányt lásd a kötet 5. oldalán!

MLADONICZKI RÉKA – FARKAS CSILLA – TÓTH GÁBOR

544. Újfehértó, Kossuth utca
(KÖH 79717)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Sza

A címben jelzett területen 2010. novemberben próbafeltárást végeztünk, lovarda építését megelőzően. Az Újfehértó határában álló dombtól nem messze 1914-ben utépítés során egy császárkori fibula került elő. A próbafeltárással mind az épület belsejét, mind pedig a cölöpökre épülő lovarda árkait megkutattuk. Ennek során igen mélyen – 140–150 cm – jelentkeztek a császárkorra keltezhető objektumok. A cölöpök nyomvonalába eső gödröket feltártuk, míg az épület többi részén előkerültek – tekintettel arra, hogy itt további bolygatás nem fog történni, sőt a területet még tölteni is kívánták – csak dokumentáltuk.

Az előkerült leletanyag a Jósza András Múzeumba került.

JAKAB ATTILA

545. Újsolt, Fűzhalom
(KÖH 54364)

(Bács-Kiskun megye) B, Á

2010. október 29-én értesítették a Katona József Múzeumot, hogy az Állampusztai Büntetés-végrehajtási Intézet egyik rabgazdaságának területén, az Újsolthoz tartozó Fűzhalmon homokkitermelés során embercsontok kerültek elő. A helyszíni szemlére november 2-án került sor. A bolygatott felület átvizsgálásakor a csontok mellett két S-végű ezüst hajkarikát is találtunk, valamint több bronzkori edénytöredéket gyűjtöttünk össze. A homokbányászás során kialakult metszetfalat megnyestük, aminek nyomán láthatóvá vált, hogy hat vagy hét sírt különböző mértékben bolygattak meg.

A Fűzhalom Nagy Béla Solt történetével foglalkozó munkája révén ismert, nyilvántartott lelőhely. Azt lehetett tudni, hogy a hetvenes években a halom jelentős részét elhordták. Az akkor ott dolgozók elmondása szerint a földmunkák során embercsontok és edénytöredékek is előkerültek. 2005-ben a tételhegyi

kutatáshoz kapcsolódva, Solt határában terepbejárást végeztek Szentpéteri József vezetésével, a Fűzhalmon akkor bronzkori cserepeket gyűjtöttek.

A leletmentést november elején végeztük: 15 objektum került elő, ebből 11 sír, három gödör és egy árok. Az objektumoknak csak egy részében volt leletanyag, de betöltésük alapján valószínűleg a bronzkori településhez tartoztak. A K-Ny-i tájolású sírokban csupán néhány esetben találtunk mellékletet, ezüst S-végű hajkarikákat; ezek alapján a temető az Árpád-korra datálható.

Munkatársak: Mészáros Mónika régész, Guttyán Attiláné régésztechnikus és Vida Ágnes rajzoló.

SOMOGYVÁRI ÁGNES

546. Üllő, Gyáli (1.)-csatornától délre
(KÖH 30915)

(Pest megye) Á

2010. július–augusztus hónapokban próba, október–novemberben pedig megelőző régészeti feltárást végeztünk Üllő határában, egy leendő logisztikai központ területén (3710/3 hrsz.). A próbafeltárással a teljes beruházási területet, azaz 7 hektárt kutattunk. Ennek során bebizonyosodott, hogy a lelőhely csak a beruházási terület ÉÉNy-i részére, nagyjából 1,5 hektárra terjed ki. Az igen magas talajvízszint miatt a megelőző feltárással csak 8063 m²-en tudtunk dolgozni. Összesen 48 objektumot bontottunk ki: 2 földbe mélyített házat (az egyiknek a sarkában kemencét találtunk), 5 szabadtéri kemencét, 18 gödröt és 23 árkot. Az igen csekély mennyiségű leletanyag (kerámiatöredékek, állatcsontok, őrlőkőtöredékek) alapján egy Árpád-kori (12–13. sz.) település részletét tártuk fel. A lelőhely É-i, ÉNy-i irányban folytatódhat.

Munkatársak: Kecskés Anita régész, Várkonyi Diana, Hajdú László és Márkus Balázs régésztechnikusok.

PATAY RÓBERT

547. Vasad határa

(Pest megye) U, B, LT, Sza, Kö

2010. június 22-én a község területén helyszíni szemlét végeztem örökségvédelmi hatásvizsgálathoz. A kérdéses területeken az alábbi régészeti lelőhelyeket lokalizáltam.

Bogárczó-dűlő (KÖH 75103): A lelőhely a községtől DNy-ra, a Szövetkezet utcán a Csévharaszi tanyavilág irányába tartó földúton közelíthető meg. A községet szegélyező erdőből kiérve, ÉNy felé induló földúton juthatunk a csatorna ÉK-i oldalán elterülő lelőhelyhez. A csatorna kanyarulatánál, egy mára lebontott tanya hely körül, a szántásból őskori, szarmata és újkőkori cserepek gyűjthetők.

Források-dűlő (KÖH 75105): A községtől DNy-ra, a Rákóczi utcán a Csévharaszi tanyavilág irányába tartó földúton közelíthető meg. A szemétteléhez érve, a Szilassy-csatorna ÉK-i oldalán emelkedő alacsony homokháton, a szántásból újkőkori, bronzkori és kelta

cserepek gyűjthetők. A lelőhelyet földút szeli ketté, DK-ról a szeméttelp, DNy-ról a csatorna határolja.

Kertek alja (KÖH 75101): Régóta tudott, hogy a község ÉK-i részén, a Szabadság utca mögötti kertekben, a Vasadi 2. főcsatornát D-i oldalról szegélyező alacsony homokháton folyamatosan csontokat, cserepeket és egyéb régiségeket hoz felszínre az eke. Ezen a területen szarmata kori település felszíni nyomai figyelhetők meg. A lelőhely területén szántott és gondozatlanul hagyott kertek egyaránt találhatóak.

Lajos-föld (KÖH 75097): A községtől ÉNy-ra, a temetőtől kb. 200 m-re É-ra, a Vasadi 2. főcsatorna DNy-i oldalán, egy ÉNy-DK irányú alacsony homokháton a szántásban őskori, szarmata, középkori és újkori kerámiatöredékek gyűjthetők. A lelőhelyet ÉK-ról a főcsatorna, DK-ról egy tanya, míg DNy-ról, Ny-ról akáccsal szegélyezett földút határolja.

Széles-Lapos-dűlő (KÖH 75099): A községtől É-ra, a monori bekötőút Ny-i oldalán található, a Vasadi 2. főcsatorna É-i oldalán emelkedő alacsony homokháton. A tanya mögötti szántásban, a távvezetékoszlop körül szarmata kerámiatöredékek gyűjthetők.

TANKÓ KÁROLY

548. Vaskút, Igali-főcsatornától K-re (KÖH 73249)

(Bács-Kiskun megye) A

A lelőhely Vaskút ÉNy-i határában, az Igali-főcsatornától K-re, a Kovács-tanyától 200 m-re DK-re helyezkedik el egy ÉNy-DK-i irányú földháton. A Magyar-Horvát gázvezeték nyomvonalára eső HT-143 jelű lelőhelyen 2010. május 6–11. között a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai több ütemben végeztek feltárást. A lehumuszolt 1377 m²-ből 720 m² bizonyult régészeti fedettné. A sárgásbarna homokos altalajon 19 objektum foltja rajzolódott ki a nyelés alkalmával, közülük 11 árokészletnek, 7 gödörnek és 1 cölöphelynek bizonyult. A leletanyag alapján 9 objektum köthető a késő avar telephez; a többi objektumból lelet nem, vagy csak állatcsont és kőanyag került elő. A nyomvonalszakasz egész területére érvényes, hogy 10–20 méterenként kerültek elő a kerek vagy szabálytalan alakú vermek, ill. a tölcselesen és ívelten szűkülő falú, ívelt aljú, kerítő- és vízelvezető árkok. A 112+970 és 113+000 km-szelvények között egyetlen objektumfolt sem jelentkezett, majd a hiátus után DNy-ra ritkásan, de egy újabb gödör és néhány keskeny árok került elő.

A kisebb-nagyobb méretű gödrök különféle funkciójú, kerek vagy hosszovális alakú, egyenesen vagy ívelten szűkülő falú, barna homokkal kevert humuszos betöltésű vermek voltak. Az egyikben a nyelési szinttől kb. 20 cm-re egy összefüggő 30 cm vastagságú átégett, kormos réteget figyeltünk meg. Az állatcsontok mellett korongolt (hullámvonal díszítésű oldaltöredékek) és kézzel formált edénytöredékek kerültek elő. A feltárt kisebb-nagyobb árokszakaszok többsége egyenes vonalú,

ÉNy-DK-i tájolású. Az ásatás jellegéből adódóan a feltárt részletek alapján az árkok nagyobb összefüggéseit nem láthatjuk világosan.

A leletek az elsődleges feldolgozásukat követően a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Múzeumi Szervezeténél kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Pópity Richárd, Szabó Dénes technikusok.

BENEDEK ANDRÁS

549. Vasszilvagy határa

(Vas megye) Ő, B, LT, Ró, Kö

A község rendezési tervéhez kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány elkészítését megelőző terepbejárást végeztem 2010. március 28-án.

Belső Rétszer (KÖH 73301): A község É-i határában, az Acsádra vezető 8637. jelű út mellett, attól K-re, a tsz-major É-i faszorától É-ra és a Hosszú-víz-patak Ny-i oldalán, annak meredek lankáján helyezkedik el. Kiterjedése nagy, kb. 450×220 m, iránya É-D. Hosszúkas, ovális területen szóródott a leletanyag, ami nagyon intenzíven jelentkezett a szántásban. Sok, többségében nem jól határozható, jellegtelen őskori kerámiatöredéket, valamint sok kelta kerámiaanyagot gyűjtöttem. Ezekon kívül több nagyobb őrlőkötőredék, sok folyós és szivacsos szerkezetű vassalak és több nagyobb mész-kődarab feküdt a szántásban. A leletanyag ugyanolyan intenzív a patak mentén, mint a dombtetőn, vagy a műút közelében. A lelőhely D-i vége nehezen volt meghatározható a növényzeti fedettség miatt, de nem érte el a tsz-major határát.

Csillag-irtás (KÖH 73293): A község D-i, DK-i határában, egy alacsony É-D irányú dombvonulat K-i, alig lejtő oldalán helyezkedik el. Dél felől sűrű, telepített erdő és gondozott akácos határolja. Kiterjedése kb. 360×150 m, iránya nagyjából É-D. Viszonylag keskeny, hosszúkas elnyúló terület. A vastag növénytakaró miatt mindössze kevés és igen elaprózódott kerámiát sikerült gyűjteni. Ezek nagy része jellegtelen őskori darab, kevesebb a középkori kerámiatöredék. A leletanyag erősen kopott állapotban, nagy felületen elszórva került a felszínre.

Kiköltő (KÖH 73295): A község D-i határában, a már ismert Paperdő (KÖH 43149) lelőhelytől K-re, ÉK-re, egy markáns vízmosás által határolt dombvonulat K-i teraszán terül el. Kiterjedése kb. 310×80 m. A keskeny, hosszúkas elnyúló területől kevés és igen elaprózódott kerámiát sikerült gyűjteni. A leletek egy vízmosás, vagy hajdani vízfolyás lankás teraszán jelentkeztek, amely a község D-i határában, a Paperdő mellett fut bele a Hosszú-víz-patakba. A lelőhely területén kevés, jellegtelen őskori kerámiatöredéket gyűjtöttem, igen elszórtan.

Kiköltő, Alsó-telek (KÖH 73297): A község belterületének K-i határában, a Hosszú-víz-patak K-i markáns teraszának tetején fekszik. A lelőhelyet a kiépített dűlőutak nagyjából négyfelé osztják. Hosszában átfut